

La Frontera del català occidental

I

ALGUNS CRITERIS LEXICogrÀFICS QUE SEPAREN EL CATALÀ DE L'ARAGONÈS I DEL GASCÓ

B. Schädel assenyalà en *Ro*, XXXVII, p. 140-156, alguns criteris fonètics i lexicogràfics que marquen una frontera entre el català i el gascó, prenent per base els materials de les enquestes fetes personalment a l'alta vall d'Esterri, Aran i Vall de Barravés, i el vocabulari aranès que En J. Soler dona en la *Guia de la Vall d'Aran* (1906), p. 377 i seg.

Diverses excursions filològiques per aquestes contrades m'han fornit una quantitat considerable de materials sobre els dialectes fronterers de Catalunya i de l'Aragó publicats parcialment en *La Frontera Catalano-aragonesa* (1914). Completant aquest estudi i el de B. Schädel comencem de donar alguns criteris lexicogràfics que separen l'aragonès i gascó del català.

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
	A		
a câ la	az dē	a kâ	ta kâsa
A Déu siau	adîcâts	adēy siq̄y	adiqs
abrandada	alamâda	abrandâda	ensēñda
aclofat	ajukât	askarēpfât	aklōkây
acostem	apropēm	atansēm	asēr kēm
adobar	apariâ	apayâ	apayâ

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
agafar	<i>agařá</i>	<i>egeřá</i>	<i>pénře</i>
agafar (el lladre)	<i>paná</i>	<i>agařá</i>	<i>agařá</i>
l'aigua bullenta	<i>burída</i>	<i>bulénta</i>	<i>bořída</i>
l'aigua tèbia	<i>áigwa tibia</i>	<i>áigwa tépia</i>	<i>áigwa templáda</i>
l'aiguamoll	<i>er ayás</i>	<i>el pátamól</i>	<i>la laguna</i>
l'aigüera	<i>ep puladé</i>	<i>la řekúina</i>	<i>el fregadó</i>
l'aixeta	<i>éra ceta</i>	<i>la kanuda</i>	<i>la řeta</i>
ajupir-se	<i>enkurbačáse</i>	<i>akorbás</i>	<i>abokáse</i>
alabar-se	<i>abantáse</i>	<i>bantás</i>	<i>alabáse</i>
un albat	<i>un parbu</i>	<i>un albat</i>	<i>un ancelét</i>
l'alfals	<i>et sanřwén</i>	<i>lauřáls</i>	<i>lalřáls</i>
alt	<i>náut</i>	<i>ált</i>	<i>altéro</i>
l'alzina		<i>lalzina</i>	<i>la kařáska</i>
amansar	<i>adundá</i>	<i>amansi</i>	<i>adomá</i>
l'ampolla	<i>crampúla</i>	<i>lampóla</i>	<i>la botéla</i>
anar en cos de camisa	<i>aná manjué</i>	<i>aná m mániga de kamiza</i>	<i>aná a mánga fuera</i>
l'ànec	<i>el lít</i>	<i>l ánec</i>	<i>el páto</i>
l'anella (de la porta)	<i>ep píkapórt</i>	<i>el píkepórt</i>	<i>el trukadó</i>
l'aprenent	<i>er apřenén</i>	<i>l apřenén</i>	<i>el apřenđts</i>
l'arada	<i>er arái</i>	<i>l aréu</i>	<i>l aládro</i>
l'arc de St. Martí	<i>er árķ de san martín</i>	<i>l'ark de san cuán</i>	<i>el árķo san řwán</i>
els arganells	<i>es kurbelús</i>	<i>la kartrisa</i>	<i>les espuértes</i>
els àrguens	<i>ez árřes</i>	<i>elz árřets</i>	<i>la kartré</i>
les arpelles	<i>er rastét</i>		<i>elz gárřis</i>
arrebossar	<i>řerboká</i>	<i>řebosá</i>	<i>řebosá</i>
les arrecades	<i>es plendénřes</i>	<i>lez arėkádęs</i>	<i>els pendientęs</i>
l'arrel	<i>éra řaits</i>	<i>la řena</i>	<i>la řena</i>
arrencar	<i>kweřle</i>	<i>ařenká</i>	<i>plegá</i>
l'ase	<i>et saumé</i>	<i>el řúk</i>	<i>el soméro</i>
assentat (m'he)	<i>saigút</i>	<i>sentát</i>	<i>asentáu</i>
atiar	<i>estiduká</i>	<i>atizá</i>	<i>atisá</i>
atiçar	<i>iská</i>	<i>abuicá</i>	
l'atuell de la pól- vora	<i>éra korna</i>	<i>lọ pót</i>	<i>la bólsa</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
l'atuell de mu- nyir	<i>éra sánca</i>	<i>la fēřáda</i>	<i>la sánca</i>
avar	<i>abáru</i>	<i>estrét</i>	<i>abáro</i>
l'avellaner	<i>éra máta</i>	<i>el beřané</i>	<i>la beřanera</i>
els avis	<i>es paisēņes</i>	<i>elzábis</i>	<i>elz auēls</i>

B

la balda	<i>éra baūdēta</i>	<i>la bálđa</i>	<i>el aldeřbét</i>
el baldó	<i>eř flaskēt</i>		<i>el tańkadó</i>
les bales	<i>ez bōļes</i>	<i>leř bōļes</i>	<i>leř karamboli- keř</i>
la barana	<i>éra barandīļa</i>		<i>el barandāų</i>
la barba (de les cabres)	<i>éra bārba</i>	<i>leř barbalēreř</i>	<i>leř biřes</i>
les barbelleres (del gall)	<i>ez melēņes</i>	<i>leř barbalēreř</i>	<i>leř barbilēreř</i>
el barret	<i>e capēų</i>	<i>el barēt</i>	<i>el sombréro</i>
una barrinada	<i>ūa bāřináda</i>	<i>ūa bāřináda</i>	<i>un barēņo</i>
les batoies	<i>el lajēt</i>	<i>bařo deřkariá</i>	<i>elz málš</i>
batre	<i>eřkariá</i>	<i>malá</i>	<i>malá</i>
batre les nous	<i>kweļe</i>	<i>batalá</i>	<i>sořáte</i>
la batuda	<i>éra pałáda</i>	<i>la małáda</i>	<i>la małáda</i>
el bec	<i>eř bēk</i>	<i>el biēķo</i>	<i>el piko</i>
berenar	<i>brespałá</i>	<i>brená</i>	<i>brená</i>
el bernat	<i>eř bařadé</i>		<i>el gāņeo</i>
el bertrol	<i>éra berģáda</i>	<i>el bertról</i>	<i>el kořanón</i>
besar	<i>pūná</i>	<i>apoēoná</i>	<i>besá</i>
bessons	<i>beřús</i>	<i>beřónš</i>	<i>ei minúks</i>
la biga	<i>et tirán</i>	<i>la biga</i>	<i>la fústa</i>
les bitlles	<i>eř kiļes</i>	<i>leř biļļes</i>	<i>leř kiļes</i>
el bitxo	<i>eř biēķo</i>	<i>el kořalēt</i>	<i>el kořalēt</i>
blau	<i>kulú de sēų</i>	<i>blāų</i>	<i>asúl</i>
el blat de moro	<i>em miļóķ</i>	<i>el panís</i>	<i>el paníso</i>
el ble	<i>éra mēēa</i>	<i>el blē</i>	<i>la mēēa</i>
es blinca	<i>se blínķe</i>	<i>si dořblēģe</i>	<i>se berduģēģe</i>
de boca terrosa	<i>de búka deņš</i>	<i>de panēa tēřa</i>	<i>triņa ta báįeo</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
una bofetada	<i>üa buetáda</i>	<i>una bofetáda</i>	<i>un sopápo</i>
la boga de la ca- dira	<i>éra pála</i>	<i>la bôlba</i>	<i>la nêa</i>
boig	<i>lôku</i>	<i>bôé</i>	<i>lôko</i>
la boira baixa	<i>éra brúma</i> <i>báca</i>	<i>la brôma</i>	<i>la bôira</i>
els bolquers	<i>éra buřasêta</i>	<i>els faldás</i>	<i>els faldás</i>
el boll	<i>éra bôla</i>	<i>la řiska</i>	<i>la řiska</i>
borni	<i>bôrni</i>	<i>gêrêo</i>	<i>tuértô</i>
la borromba	<i>er esklafün</i>	<i>la krabônêra</i>	<i>el trúko</i>
el bosc	<i>êb bôsk</i>	<i>lô piná</i>	<i>el bôsk</i>
el boscall	<i>er ardün</i>	<i>el tizô</i>	<i>el tisô</i>
la bóta	<i>era bārīka</i>	<i>la tōna</i>	<i>la kúba</i>
la botifarra	<i>em mandúngu</i>	<i>la butifára</i>	<i>la morsíêla</i>
el bover	<i>êb bakê</i>	<i>el bakê</i>	<i>el bôbêro</i>
branca	<i>řáma</i>	<i>la polánka</i>	<i>řáma</i>
el bressol		<i>el brês</i>	<i>la kúna</i>
el broc	<i>êb brôk</i>	<i>el brôk</i>	<i>el galêt</i>
la broma	<i>éra brúma</i>	<i>la brôma</i>	<i>la núbe</i>
per broma	<i>ta badiná</i>	<i>per řiure</i>	<i>de brôma</i>
la brosta	<i>éra piála</i>	<i>la pináta</i>	<i>la pinára</i>
bruta	<i>lúrda</i>	<i>brúta</i>	<i>puérka</i>
la bofeta	<i>éra buçeriga</i>	<i>la búfa</i>	<i>la bôiciga</i>
la bugada	<i>éra řuskáda</i>	<i>la bugáda</i>	<i>la bugáda</i>
la buina de bou	<i>éra pádia</i>	<i>la búina</i>	<i>la kagáda de</i> <i>báka</i>
la bullofa	<i>üa bêtiga</i>	<i>la bumbôla</i>	<i>la bêtiga</i>
el burro (de dur foc al llit)	<i>et saumê</i>	<i>eskeljedô</i>	<i>la tombíla</i>
les busques (del rellotge)	<i>ez agüles</i>	<i>lez estrêles</i>	<i>lez saêtes</i>
la butxaca	<i>éra pôêa</i>	<i>la bôéaka</i>	<i>la pôêa</i>
C			
la cabanya	<i>er embalêt</i>	<i>el kubért</i>	<i>el maładô</i>
els cabells	<i>es pêus</i>	<i>els kabêle</i>	<i>els pêls</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
la caçoleta del genoll	<i>éra bertèla</i>	<i>la kasòlèta</i>	<i>el bolèt</i>
un cadàver	<i>ün kòs</i>	<i>un kòs</i>	<i>un kadáver</i>
el cadell	<i>ek kadèt</i>	<i>els kadèlc</i>	<i>els kanèts</i>
la cadernera	<i>éra kardalina</i>	<i>la kadarnèra</i>	<i>la kardelina</i>
la caixa	<i>éra üca</i>	<i>la káica</i>	
la caixa (de morts)	<i>éra káca</i>	<i>la káica</i>	<i>l atabút</i>
la calamarsa	<i>el brucó</i>	<i>el granísó</i>	
calamarsejar	<i>bruconeyá</i>	<i>agranísá</i>	
una calavera	<i>üa kalabèra</i>	<i>una kalabèra</i>	<i>la kaskarána</i>
el calderó	<i>éra kquderèta</i>	<i>el kalderèt</i>	
els calçotets	<i>és kalsutèts</i>	<i>els kalsotèts</i>	<i>es kansonstòs</i>
el caliu	<i>ek kaliéu</i>	<i>el keliu</i>	<i>el řeskòldo</i>
el camp	<i>éra tèra</i>	<i>la tèra</i>	<i>el kámpo</i>
el campanar	<i>ek kampanáu</i>	<i>el kampaná</i>	<i>el kampanál</i>
el canó de les agu- lles	<i>ek kaniüt</i>	<i>l agulè</i>	<i>el kanúdo</i>
el càntir	<i>eb bidün</i>	<i>el selò, la kanáda</i>	<i>la kanáda</i>
la canya de pescar	<i>éra láta</i>	<i>la kána</i>	<i>la kána</i>
el canyet	<i>el baránk</i>	<i>el řegósó</i>	
cap	<i>káp</i>	<i>káp</i>	<i>kabèsa</i>
cap a casa	<i>ta káza</i>	<i>kápe káza</i>	<i>ta káza</i>
capar	<i>krestá</i>	<i>saná</i>	<i>kapá</i>
un cap de mort	<i>ün kad de mört</i>	<i>un kab de mört</i>	<i>un karbasín</i>
un capdell de fil	<i>ün kamicèt</i>	<i>un kavidèl</i>	<i>un dibíjlo</i>
el cap gros	<i>ek kaburnák</i>	<i>la kulèrèta</i>	<i>el kulèrèt</i>
la caputxa	<i>éra kapüèa</i>	<i>la kapúèa</i>	<i>el kapijlo</i>
el capvespre	<i>éra seráda</i>	<i>el boka řoskán</i>	<i>el kaien de la nit</i>
el carabacer	<i>ek kujé</i>	<i>el karbasé</i>	<i>els karbasáls</i>
el caragol	<i>er abíts</i>	<i>el karagól</i>	<i>el karagól</i>
caritat	<i>mòina</i>	<i>karitát</i>	<i>limòsna</i>
el carnaval	<i>magrás</i>	<i>el karnistòltes</i>	<i>el karnestòltes</i>
el carnús	<i>ek karnús</i>	<i>el karñéro</i>	<i>el karnús</i>
el carraç (d'ave- llanes)	<i>üa mòta</i>	<i>un kabál</i>	<i>un karasét</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
carregats	<i>kargádi</i>	<i>kruzíts</i>	<i>kargáts</i>
el carrer	<i>ek kařé</i>	<i>el kami</i>	<i>la kařéra</i>
el carretó	<i>ek kařiôt</i>	<i>el kařetô</i>	<i>la kařiôla</i>
el carro de trebuc	<i>et tamburêu</i>		<i>l estirasô</i>
el cartipàs	<i>ek kwadèrnîlu</i>	<i>el kartipàs</i>	<i>el kwadèrnô</i>
la casa de la vila	<i>éra krásta</i>	<i>ka de la bila</i>	<i>káza la bila</i>
em casaré	<i>maridaré</i>	<i>kazaré</i>	<i>kasaré</i>
el cassó	<i>ek kwêire</i>	<i>el kesô</i>	<i>la kwêsa</i>
el cau	<i>éra kôba</i>	<i>el forát</i>	<i>el kádo</i>
el cavall	<i>el kebál</i>	<i>la komeñera</i>	
cavar	<i>sauklá</i>	<i>kabá</i>	<i>entrekabá</i>
el ceballot	<i>et sebart</i>		<i>el sebolíno</i>
el celler	<i>et seré</i>	<i>el selé</i>	<i>la bodéga</i>
el cementiri	<i>et sementéri</i>	<i>el fosá</i>	<i>el sagrêro</i>
el cim (de la mun- tanya)	<i>éra krêsta</i>	<i>la krêstalêra</i>	<i>el pîko</i>
Cincogesma	<i>pentakústa</i>	<i>sankucéзма</i>	<i>páskwagranáda</i>
les cireretes de pas- tor	<i>ez buřigôts</i>		<i>les pepidéres</i>
els ciurons	<i>ez garbánsus</i>	<i>les sigróns</i>	<i>elz garbánsos</i>
la clara d'ou	<i>el lèrm</i>	<i>la klára</i>	<i>la klára</i>
clapada (vaca)	<i>pigaláda</i>	<i>maskárda</i>	
la claraboia	<i>éra kapucína</i>		<i>la lukána</i>
el clatell	<i>ek kugôt</i>	<i>el klatél</i>	<i>el koëplôn</i>
clatellada	<i>kugutáda</i>	<i>klatelét</i>	<i>épatáda</i>
clavar una cossa	<i>üa pernáda</i>	<i>parnejá</i>	<i>un icadán</i>
la clavellina	<i>éra klabeľi- néra</i>	<i>la klabeľína</i>	<i>la klabeľéra</i>
la closca (de l'ou)	<i>ek kaskél</i>	<i>la káska</i>	<i>la káska</i>
el cobrellit	<i>ek kürbelét</i>	<i>el kúbrelít</i>	<i>el kobertô</i>
la col	<i>ek kaulét</i>	<i>la kôl</i>	<i>la kól</i>
el colador	<i>ek kuladé</i>	<i>la koladóra</i>	<i>la espumadêra</i>
colgar (una bèstia)	<i>kaperá</i>	<i>kolgá</i>	<i>enterá</i>
el colom	<i>ek kulúm</i>	<i>el kolóm</i>	<i>el piëôn</i>
collir	<i>kwêle</i>	<i>kulí</i>	<i>plegá</i>
la collita	<i>éra kuléta</i>	<i>la kulíta</i>	<i>la koseéta</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
el combregar	<i>nòstre sèye</i>	<i>el kòmbregá</i>	<i>el beàti kò</i>
un cop de puny	<i>üy kòd de pün</i>	<i>un kòb de pün</i>	<i>un truk</i>
el cor de l'arbre	<i>e müé</i>	<i>lo kòr</i>	<i>el korasòn</i>
el cor	<i>ek kòr</i>	<i>el kòr</i>	<i>el korasòn</i>
una corda	<i>éra sùga</i>	<i>un ramàl</i>	<i>una sòga</i>
la corriola	<i>éra kariòla</i>	<i>la karúca</i>	<i>la karúca</i>
la cort dels porcs	<i>éra pustíngla</i>	<i>la kòralína</i>	<i>la kòralèta</i>
la costura	<i>éra kustüra</i>	<i>el kusturòt</i>	<i>la sikatris</i>
cotar	<i>tümá</i>	<i>tpsá</i>	<i>tpsá</i>
la cotna	<i>éra kudèna</i>	<i>kuirèt</i>	<i>la kòrèia</i>
el covarot	<i>en vadé</i>	<i>el vâl</i>	<i>el ponedó</i>
el cove	<i>éra kurbèla</i>	<i>la kátre</i>	<i>la kátre</i>
créixer	<i>kréçé</i>	<i>medrá</i>	<i>kréçe</i>
la crema (de la llet)	<i>éra pinta</i>	<i>la kròsta</i>	<i>la pinta</i>
crosses	<i>kajádes</i>	<i>tòçs</i>	<i>encánkes</i>
el crostó	<i>ek kantét</i>	<i>el kròstét</i>	<i>el kròstòn</i>
el cuc	<i>eb bérme</i>	<i>el kúk</i>	<i>el kúko</i>
la cuina	<i>éra kudina</i>	<i>el fòk</i>	<i>la kòsina</i>
el cuixal (dels pan- talons)	<i>ek kucáu</i>	<i>el kuicál</i>	<i>la pèrnèra</i>
la culatada	<i>éra rēpusáda</i>	<i>la kulatáda</i>	<i>la kulatáda</i>

D

daltabaix		<i>dabál</i>	<i>dièps</i>
el darrer	<i>ed daré</i>	<i>el daré</i>	<i>el sagèro</i>
demà passat	<i>demān pasát</i>	<i>demá pasát</i>	<i>despus demá</i>
desembre	<i>dezème</i>	<i>dezembre</i>	<i>abièn</i>
les desfiles	<i>ez búres</i>	<i>lez desfíles</i>	<i>lez bòres</i>
desnonar	<i>despedí</i>	<i>tràure</i>	<i>despedí</i>
despertar-se	<i>dezbelásé</i>	<i>despertás</i>	<i>despertáse</i>
después-ahir	<i>delajé</i>	<i>despuzaii</i>	<i>despusaière</i>
diarrea	<i>es kurènsiēs</i>	<i>kòrén</i>	<i>la surèra</i>
la dida	<i>éra dída</i>	<i>la dída</i>	<i>l áma</i>
dijous	<i>dijáus</i>	<i>diéçus</i>	<i>éçus</i>
dilluns, dimarts	<i>delüs, di- márs</i>	<i>dilúms, dimárks</i>	<i>lúns, márs</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
dimecres	<i>dimēkleš</i>	<i>dimēkreš</i>	<i>miērkeš</i>
dissabte	<i>disátte</i>	<i>disápte</i>	<i>sápte</i>
divendres	<i>diwēndreš</i>	<i>dibēnrēš</i>	<i>biērneš</i>
la dona	<i>éra ěnna</i>	<i>la dōna</i>	<i>la dōna</i>
el donzell	<i>sánsamára</i>	<i>el donzēl</i>	<i>la ěansána</i>

E

l'egua	<i>éra kabála</i>	<i>l ěkwa</i>	<i>la iěgwa</i>
eixir de l'ou	<i>něce</i>	<i>ěiěi</i>	<i>sábře</i>
no ixquis	<i>no jěskeš</i>	<i>ěekēš</i>	<i>sálges</i>
l'eixovar	<i>ed nubiájě</i>	<i>la rōba</i>	<i>el ěkěpe</i>
l'eixugamans	<i>ět ěūga má</i>	<i>la tobalōla</i>	<i>el ěěcūga mán</i>
embrutar	<i>enburdí</i>	<i>embrutá</i>	<i>puerká</i>
l'embut	<i>er embút</i>	<i>l ambasadó</i>	<i>el ěmbasadó</i>
l'enclosa	<i>éra ōrga</i>	<i>l ańklúza</i>	<i>la fōrga</i>
l'enclosa	<i>er ańklúza</i>	<i>l ańklúsa</i>	<i>el aěuńke</i>
engreixar	<i>pensá</i>	<i>pensá</i>	<i>ańgordá</i>
enllosar	<i>luzerá</i>	<i>jě lěnát</i>	<i>lōsá</i>
enllustrar (les sables)	<i>sirá</i>	<i>suká</i>	<i>lustrá</i>
ensopegar	<i>ěstramünká</i>	<i>entreposá</i>	<i>ěntrapusá</i>
l'enformador	<i>ět tauladě</i>	<i>l ěskáple</i>	<i>el ěskōbre</i>
les entranyes	<i>éra ntráyá</i>	<i>lēs trěpes</i>	<i>la trěpa</i>
l'era	<i>ěk kōrāu</i>	<i>el maladó</i>	<i>la ěra</i>
l'esca	<i>éra ěska</i>	<i>lěska</i>	<i>la měěa</i>
l'escala	<i>er askála</i>	<i>l askalěra</i>	<i>l askalěra</i>
l'escaló	<i>er ěskalún</i>	<i>el graó</i>	<i>el barót</i>
escapçar	<i>ěskatsá</i>	<i>ěskapsá</i>	<i>kortá</i>
escatainar	<i>kakarejá</i>	<i>ěkasiná</i>	<i>kakariá</i>
una escletxa	<i>in ěskla</i>	<i>un fál</i>	<i>ína áskla</i>
l'esclop	<i>er ěsklōp</i>	<i>el sōk</i>	<i>el suěkō</i>
l'escloper	<i>er ěsklupě</i>	<i>el sōkě</i>	<i>el sōkěro</i>
l'escombra (del forn)	<i>er ěskampĭl</i>	<i>lěskámpa</i>	<i>la buěěta</i>
l'escombra	<i>er ěskampĭl</i>	<i>l askámpa</i>	<i>la buěěta</i>
les escombraries	<i>éra lurděra</i>		<i>la basuěra</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
l'escudeller	<i>et salerê</i>	<i>la řekúina</i>	<i>el paradô</i>
l'escumera	<i>er ezliüma</i>	<i>leşkumêra</i>	<i>la espúma</i>
esgarrifances	<i>tremolins de frêt</i>	<i>elz arisóns de frêt</i>	
l'eslla vissada	<i>et tarál</i>	<i>l azbomegáda</i>	<i>la ezbalsáda</i>
l'esmoladora	<i>éra pèira denliná</i>	<i>leşmoladóra</i>	<i>leşmoladêra</i>
esmolar	<i>elliná</i>	<i>ezmolá</i>	<i>ezmolá</i>
esmorzar	<i>ezdejuá</i>	<i>ezmorzá</i>	<i>entemorsá</i>
les espardenyes	<i>ez espartênes</i>	<i>leş espartênes</i>	<i>les espargátes</i>
l'esperver	<i>er esparbê</i>	<i>leşparbê</i>	<i>el eicorigê</i>
l'espiga	<i>ek kabêl</i>	<i>l aspíga</i>	<i>l aspíga</i>
l'espòs	<i>òme</i>	<i>òme</i>	<i>maríu</i>
l'esposa	<i>mulê</i>	<i>dóna</i>	<i>mulê</i>
l'esquena (del'ase)	<i>éra skía</i>	<i>la píga</i>	<i>la esquêna</i>
l'esquer	<i>eb bérme</i>	<i>drága, kúk</i>	<i>bičkáda</i>
esquerpa	<i>umbrêra</i>	<i>afúra</i>	
els esquitxos	<i>ez eskíts</i>	<i>leş espúrnes</i>	<i>leş epurnádes</i>
l'estable	<i>er řastilê</i>	<i>la grípia</i>	<i>el řastriêlo</i>
estabornir	<i>estremoníá</i>	<i>entemuni</i>	<i>estremontise</i>
l'estany	<i>er estáu</i>	<i>leştáu</i>	<i>el libôn</i>
l'estel	<i>éra strêla</i>	<i>leştrêl</i>	<i>lastrêla</i>
estripar	<i>ezginsá</i>	<i>ezbusiná</i>	<i>esbořidá</i>
F			
la falç	<i>éra đus</i>	<i>la segadêra</i>	<i>la segadêra</i>
la falguera	<i>éra ugêra</i>		<i>la sargêra</i>
fallada	<i>enüda</i>	<i>řaláda</i>	<i>trênkáda</i>
el fang	<i>er ańga</i>	<i>el řán</i>	<i>el řiemo</i>
el faristol	<i>ep pórta misáu</i>	<i>el řaristól</i>	<i>el atríl</i>
una feixa		<i>un bańkál</i>	<i>una řeica</i>
la femella (del caragol)		<i>la karagóla</i>	<i>la řemêla</i>
fenyer (el pa)	<i>emplesti</i>	<i>rafê</i>	<i>embovegá</i>
fer malbé	<i>é a pèrđi</i>	<i>ře malbé</i>	<i>étá a pèrđe</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
fes-me llum	<i>ε me lúm</i>	<i>étremi lúm</i>	<i>féme lúm</i>
festejar	<i>εstejá</i>	<i>festejá</i>	<i>kortegá</i>
el fester	<i>er alé</i>		<i>la kandeléra</i>
la figueta	<i>éra fiqla</i>	<i>una ampoléta</i>	<i>una boteléta</i>
la filosa	<i>éra uséra</i>	<i>la filóza</i>	<i>la filósa</i>
el fillol	<i>iló</i>	<i>filól</i>	<i>filáu</i>
flairar	<i>rastréjá</i>	<i>aicelomá</i>	<i>ulorá</i>
la flamarada	<i>éra laméra</i>	<i>la brándá</i>	<i>la flamáda</i>
les flames	<i>ez lámes</i>	<i>lez aicáldes</i>	<i>les flámes</i>
els flocs del ri- botar	<i>ez laséts</i>	<i>els tafetáns</i>	<i>el risos</i>
els flocs de neu	<i>es kárdes</i>	<i>pemasádes</i>	<i>els kópos</i>
els fogons	<i>er urnéu</i>	<i>els fogóns</i>	<i>la kosiníla</i>
les fonts baptis- mals	<i>εb batistéri</i>	<i>la betejadóra</i>	<i>la pila</i>
un forc	<i>üa úrka</i>	<i>un brás</i>	<i>un bráso</i>
el formatge	<i>ed urmáse</i>	<i>formáee</i>	<i>el kesó</i>
la formatgera	<i>lu eiskle</i>	<i>la formatéra</i>	<i>la formatéra</i>
el forment	<i>er urmén</i>	<i>el blát</i>	<i>el trigo</i>
els formigons		<i>lez buigóns</i>	<i>els formigés</i>
la forquilla	<i>éra fur kíla</i>	<i>la forkíla</i>	<i>el tenedó</i>
el forrellat	<i>εb burúil</i>	<i>el forólát</i>	<i>el foróláu</i>
fosc	<i>esküru</i>	<i>fósk</i>	<i>esküro</i>
la fosca	<i>esküru</i>	<i>laskurína</i>	<i>la fóska</i>
la fossa	<i>εk klót</i>	<i>la fósá</i>	<i>el klót</i>
fosser	<i>er enteřadú</i>	<i>el fesé</i>	<i>l enteřadó</i>
el fregall		<i>el drap</i>	<i>el fregadéro</i>
el front	<i>éra tístá</i>	<i>la frón</i>	<i>la frén</i>
el fruit de la ga- barrera	<i>éra gardáya</i>	<i>lez garábēs</i>	<i>elz garabóns</i>

G

les galtes	<i>es káres</i>	<i>lez gáltes</i>	<i>els karíls</i>
el gall (del poble)	<i>et flambó</i>		<i>el mez máju</i>
la galleda	<i>éra marmíta</i>	<i>la faráda</i>	<i>el posqíl</i>
el galliner	<i>era gariéra</i>	<i>el polé</i>	<i>el poléro</i>
una gambada	<i>üa kamáda</i>	<i>una kamáda</i>	<i>un pásó</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
el gandul	<i>ef feníán</i>	<i>el gandúil</i>	<i>el fálso</i>
el ganivet	<i>eg giyaupét</i>	<i>el kuéil</i>	<i>la nabála</i>
el garbell	<i>eb prén</i>	<i>la irála</i>	<i>la kríba</i>
la garbera	<i>éra garbéra</i>	<i>les fecínes</i>	<i>la fecína</i>
garrell	<i>garñé</i>	<i>gañoné</i>	<i>garòso</i>
els gatons	<i>ez gataléus</i>	<i>elz gatolins</i>	<i>elz gatéts</i>
la gaveta	<i>éra basiôta</i>	<i>la pastéra</i>	<i>el pasterón</i>
les genives	<i>ez ançues</i>	<i>lez vîbés</i>	<i>lez anstés</i>
el genoll	<i>ed juí</i>	<i>el éinól</i>	<i>la ródila</i>
girar l'herba	<i>dézandá</i>	<i>éirá</i>	<i>éirá</i>
el gira-sol	<i>et túrna sôl</i>	<i>el éira sôl</i>	<i>el gíra sôl</i>
un goix	<i>üa káma</i>	<i>la filôla</i>	
les golfes	<i>er ümeráü</i>	<i>la gólfo^a</i>	<i>la fálssa</i>
el golfo	<i>éra rēla</i>	<i>el gelfó</i>	<i>el gafón</i>
els golls	<i>eb biçó</i>	<i>elz gólç</i>	<i>el bruiçeuçlo</i>
el gos	<i>eg gusét</i>	<i>el gós</i>	<i>el kán</i>
gosat (atrevit)	<i>guzát</i>	<i>gozát</i>	<i>atrebîü</i>
un gra (de raïm)	<i>ün gráno</i>	<i>el baó</i>	<i>un gráno</i>
la granota	<i>éra gargúla</i>	<i>la granôta</i>	<i>la granôta</i>
els greixons	<i>cz aritús</i>	<i>les éinçólçs</i>	<i>çls éinçiróns</i>
el grier	<i>ep páp</i>	<i>lo griç</i>	<i>el pápo</i>
els grills de la taronja	<i>éra kwéca</i>	<i>ez galéts</i>	
un grill	<i>ün galún</i>	<i>un gríl</i>	<i>un gál</i>
groc	<i>urió</i>	<i>gróç</i>	<i>rôio</i>
gronxar-se	<i>krusáse</i>	<i>balansçíás</i>	<i>kunáse</i>
grosser	<i>bástu</i>	<i>bást</i>	<i>gròsçro</i>
el guarda bosc	<i>eg gwárda bòsk</i>	<i>el gwárda</i>	<i>el sçladó</i>
guiar	<i>giá</i>	<i>mená</i>	<i>lçbá</i>
la guilla	<i>éra ginéü</i>	<i>la ginéü</i>	<i>la rábôsa</i>
guinyar	<i>gina</i>	<i>fe la garéina</i>	<i>fe la klukéta</i>
el guix	<i>eg gíc</i>	<i>el klarión</i>	<i>el és</i>
les guspíres	<i>ez büçs</i>	<i>lez çs kemórts</i>	<i>çspürnçs</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
H			
l'ham	<i>eg ganept</i>	<i>lám</i>	<i>lansuèlo</i>
herbejar	<i>sauklá</i>	<i>bribá</i>	<i>bribá</i>
hereva	<i>airéua, nóra</i>	<i>airéba, jóbe</i>	<i>éobe</i>
l'hostal	<i>éra puzáda</i>	<i>lostál</i>	<i>la posáda</i>
humida	<i>umida</i>	<i>móla</i>	<i>bayáda</i>
la humitat	<i>ér aymitát</i>	<i>l aigoláda, mo- lèna</i>	<i>la rósáda</i>
I			
l'infern del gec	<i>éra pòea fálssa</i>	<i>el segrèt</i>	<i>la pòea</i>
J			
el jaç	<i>e jas</i>	<i>la éaíla</i>	<i>la éasíla</i>
el jou	<i>éra juáta</i>	<i>el tòs</i>	<i>la kabésána</i>
el julivert	<i>et jimbért</i>	<i>el éulibért</i>	<i>el pèregíl</i>
junts	<i>amása</i>	<i>éúnts</i>	<i>éúntos</i>
L			
lero	<i>pék</i>	<i>lèlo</i>	<i>pèkarás</i>
la linya	<i>éra líya</i>	<i>el fíl</i>	<i>la línia</i>
LL			
lladrar	<i>laírá</i>	<i>vapí</i>	<i>vadrá</i>
la llagasta	<i>éra kapára</i>	<i>la éibára</i>	<i>la kapára</i>
el llamp	<i>é relampíts</i>	<i>la sintéla</i>	
el llampec	<i>er relampít</i>	<i>el lampít</i>	<i>el lampít</i>
el llapis	<i>ék kriún</i>	<i>el lápis</i>	<i>el lapiséro</i>
la llar	<i>el laré</i>	<i>el fók</i>	<i>el fogaril</i>
les llates		<i>lez báres</i>	<i>es pikéts</i>
la llauna	<i>éra óga de láta</i>	<i>la llauna</i>	<i>la óga de láta</i>
els llavis	<i>es pòts</i>	<i>elz lábis</i>	<i>els lábios</i>
la llavor	<i>et séme</i>	<i>la laó</i>	<i>la lagó</i>
la llèmena	<i>éra bièua</i>	<i>el lènik</i>	<i>la lèndra</i>
la llevadora	<i>éra leyadú</i>		<i>la komádre</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
les lliga-cames	<i>es kalamies</i>	<i>lez ligadéres</i>	<i>les ligadéres</i>
lligar	<i>kurdá</i>	<i>piá</i>	<i>piá</i>
lligar	<i>liá</i>	<i>ligá</i>	<i>piá</i>
el llindar	<i>el lümendá</i>		<i>el kabesál</i>
la llissa	<i>ek kuráü</i>		<i>la éra</i>
el llit dels morts	<i>éra biéra</i>	<i>lez báres</i>	<i>les maniles</i>
la llocada	<i>éra lukáda</i>	<i>la lokáda</i>	<i>la poláda</i>
la llossa	<i>éra lósa</i>	<i>la lósa</i>	<i>el kuléro</i>
el llot	<i>el lák</i>		<i>els líms</i>
llucar (el blat)	<i>amotá</i>		<i>kanoná</i>
el llum d'oli	<i>ek kandil</i>	<i>el kandr</i>	<i>la kandilèta</i>
la llumanera	<i>ek kandil</i>	<i>la lumenéra</i>	<i>el kandil</i>

M

les maduixes	<i>ez aráges</i>	<i>les fráges</i>	<i>elz martuèls</i>
maimés	<i>iamés</i>	<i>mái</i>	<i>mái</i>
el mal de Sant Pau	<i>em máü de san páü</i>	<i>el mál de san páü</i>	<i>mäl de alferesia</i>
malalt	<i>maláüt</i>	<i>maláilt</i>	<i>málo</i>
el manescal	<i>em maneskál</i>	<i>el meneskál</i>	<i>el albèitre</i>
la manilla	<i>éra manila</i>	<i>la gróga</i>	<i>la manila</i>
manllevat	<i>maļeuyát</i>	<i>amprát</i>	<i>ampráü</i>
la mantellina	<i>éra mantelína</i>	<i>la mantelína</i>	<i>la mantila</i>
la màrfega	<i>éra márfeга</i>	<i>la márfeга</i>	<i>el gergón</i>
el marge	<i>ér antára</i>	<i>l azpóna</i>	<i>la bóga</i>
el margepeu	<i>el lümenda</i>		<i>la soléta</i>
el maridet	<i>era skauéta</i>	<i>el brazé</i>	<i>leskalfadó</i>
la masia	<i>eb burdáü</i>	<i>la bórda</i>	<i>la bórda</i>
mastegar	<i>mastegá</i>	<i>mastegá</i>	<i>mastulá</i>
el matalàs	<i>em matalás</i>	<i>el matalás</i>	<i>el koleón</i>
matar el porc	<i>ayüsi pór k</i>	<i>matál tusiono</i>	<i>matá el litón</i>
el mató	<i>ek kulát</i>	<i>el mató</i>	<i>el matón</i>
la merla	<i>éra túrda</i>	<i>la tòrta</i>	<i>el mirlo</i>
menar a pasturar	<i>tréi</i>	<i>solta</i>	<i>solta</i>
el mirall	<i>em mirál</i>	<i>l espíl</i>	<i>el espégo</i>
les mitenes	<i>ez mitánes</i>	<i>lez miténes</i>	<i>elz melindres</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
els mitjons	<i>ez mijús</i>	<i>elz mijóns</i>	<i>els kalsetíns</i>
els mobles	<i>ez móbles</i>	<i>les trástes</i>	<i>els muèbles</i>
el mocador del cap	<i>em mukadú</i>	<i>el mokadò</i>	<i>el payuèlo</i>
moçar (el llum)	<i>moká</i>	<i>eskamortá</i>	<i>espabilá</i>
la molça	<i>éra mûsa</i>	<i>la bôra</i>	<i>la molsa</i>
les molles	<i>ez mûres</i>	<i>lez môle</i>	<i>les borides</i>
els molls	<i>ez mols</i>	<i>elz ezmôle</i>	<i>les tanâses</i>
les mongetes tendres	<i>es tabêles</i>	<i>les fezols</i>	<i>lez alúbies</i>
el morral	<i>em mořalêt</i>	<i>el mořalêt</i>	<i>el mořâl</i>
la morralla	<i>er řemqû</i>	<i>el řamqâl</i>	<i>el kabêstre</i>
un mos de pa	<i>iin mōz</i>	<i>una mosáda</i>	<i>un muêso</i>
el mos	<i>ér amōziqû</i>	<i>l embôs</i>	<i>el bridon</i>
la mosca d'ase	<i>em muskalûn</i>	<i>el moskît</i>	<i>el moskino</i>
mossegar	<i>mussegá</i>	<i>moșegá</i>	<i>mořdê</i>
el motiu	<i>em mál nôm</i>	<i>el řenôm</i>	<i>la motáda</i>
motxa	<i>múea</i>	<i>eskornáda</i>	<i>môea</i>
mudar de casa	<i>dezmenařá</i>	<i>kambiá</i>	<i>kambiá</i>
mugir (els bous)	<i>brûlá</i>	<i>zbramegá</i>	<i>bramá</i>
mullar-se	<i>bayáse</i>	<i>mulás</i>	<i>bayáse</i>
la munyeca	<i>ek kanêt</i>	<i>la kanêla</i>	<i>la kaniêla</i>
el muscle	<i>em müskle</i>	<i>el mōskle</i>	<i>el ombro</i>
el mussol	<i>et êüt</i>	<i>el musol, êut</i>	<i>el kluk</i>
la mustela	<i>éra panikêra</i>	<i>la řata pani- kêla</i>	<i>la řata panikêra</i>

N

nadal	<i>nadqû</i>	<i>nadâl</i>	<i>nabidât</i>
el nen	<i>maináře</i>	<i>nên</i>	<i>kriq</i>
la niella	<i>en nerilûn</i>		<i>l arbêlêta</i>
la nina (muñeca)	<i>éra pípa</i>	<i>la nina</i>	<i>la monôka</i>
ninou	<i>kaddán</i>	<i>ninqû</i>	<i>kábô dányo</i>
els nusos dels dits	<i>ez nûts</i>	<i>els êugadóș</i>	<i>els nuks</i>
núvol	<i>embrumát</i>	<i>brôm</i>	<i>nublâqû</i>
un nyago	<i>iia būra</i>	<i>un bôy</i>	<i>una makadúra</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
O			
obedient	<i>kređen</i>	<i>krején</i>	<i>òbediente</i>
obirar	<i>apersébe</i>	<i>béure</i>	<i>dibisá</i>
l'ocell	<i>er audét</i>	<i>el moicó</i>	<i>el moicón</i>
l'oli	<i>óli</i>	<i>óli</i>	<i>aséite</i>
l'olla (de terra)	<i>éra dornéta</i>		<i>la óla</i>
omplir	<i>omplí</i>	<i>kumplí</i>	<i>plená</i>
l'oncle	<i>únkle</i>	<i>ónkle</i>	<i>tío</i>
els orellons	<i>ez aurèles</i>	<i>lez orèles</i>	<i>lez orelères</i>
l'oruga	<i>et tálapé</i>	<i>el kúk</i>	<i>el kúk</i>
l'ou gargot	<i>eg gwéu klúk</i>	<i>lòu batók</i>	<i>el batuélo</i>
P			
el pa	<i>ep pān</i>	<i>el tiyól</i>	<i>el pán</i>
la padrina	<i>mairía</i>	<i>padrina</i>	<i>madrina</i>
el païdor	<i>ep paidú</i>	<i>el paidó</i>	<i>el estómagó</i>
la paella	<i>éra padéna</i>	<i>la padéla</i>	<i>la sartén</i>
el paleta	<i>ep parédé</i>	<i>el mēstre de</i> <i>kázes</i>	<i>el arbanil</i>
els palets	<i>éra pēira ga-</i> <i>runénka</i>	<i>les kōdīnes</i>	<i>les pēdres</i>
el pany	<i>éra klayadiura</i>	<i>el pán</i>	<i>la sarála</i>
la papallona	<i>éra parpalóla</i>	<i>la buliána</i>	<i>la bolandrína</i>
una paperina	<i>ün kornét</i>	<i>la paperína</i>	<i>una papelēta</i>
el pardal	<i>ep pardál</i>	<i>el pardál</i>	<i>el gurión</i>
les parpelles	<i>es paupétes</i>	<i>els párpres</i>	<i>les pestáues</i>
els parracs	<i>lirós</i>	<i>kasigálc</i>	<i>es pendóns</i>
la partera	<i>éra partéra</i>	<i>la partéra</i>	<i>la řabaléra</i>
passar farina	<i>sérne</i>	<i>pasá la farina</i>	<i>sérne</i>
passar la barra	<i>bará</i>	<i>pasá la bára</i>	<i>tañká</i>
el pebre	<i>ep pēbe</i>	<i>el pēbre</i>	<i>la pimēnta</i>
el pebrot	<i>ep pēbrót</i>	<i>el pimiēnto</i>	<i>el pimiēnto</i>
pecigolles	<i>gataléues</i>	<i>koséges</i>	<i>susegētes</i>
la pedra d'esmo-	<i>éra pēira dez-</i>	<i>la pēdra de la</i>	<i>la esmoladēra</i>
lar	<i>mulá</i>	<i>móla</i>	

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
la pedra foguera	<i>era pèira de piká uék</i>	<i>la pèdra fogèra</i>	<i>la pèdrèna</i>
un penca	<i>üa éda</i>	<i>un bakó</i>	
un penjoll de raïms	<i>üa mōta</i>	<i>un karás</i>	<i>un karáso</i>
els penons	<i>es pendús</i>	<i>els pendóns</i>	<i>lez estámpes</i>
perdut	<i>perdüüt</i>	<i>forabbiát</i>	<i>perdeü</i>
el pèsol	<i>et séde</i>	<i>larbèla</i>	<i>el bisáltō</i>
el petge de la taula	<i>ep pirú</i>	<i>la pōtō</i>	<i>el pèu</i>
el peu del porc	<i>ep pé</i>	<i>la pōta</i>	<i>el pèu</i>
el picador	<i>ep palūn</i>	<i>la palèta</i>	<i>la palèta</i>
el picarol	<i>ep pikaról</i>	<i>lō pikeról</i>	<i>la tringóla</i>
la pica de l'aigua beneita	<i>er aigwasenè</i>	<i>la pika</i>	<i>la pilèta</i>
picar	<i>piká</i>	<i>piká</i>	<i>truká</i>
la picó	<i>éra pikèra</i>	<i>la pikó</i>	<i>eskosé</i>
pigat	<i>plapát</i>	<i>pigát</i>	<i>manèu</i>
les pigues	<i>es plápes</i>	<i>lespíges</i>	<i>les pékes</i>
el pigot	<i>ep pik</i>	<i>el pikerót</i>	<i>el aigwadèro</i>
les piles de carbó	<i>es karbuères</i>	<i>els boigónz de karbó</i>	<i>les karbonères</i>
un pilot d'herba (gros)	<i>em mōdelūn</i>	<i>un puiaí</i>	<i>el mogolō</i>
la pilota (de l'olla)	<i>ef farsit</i>	<i>la pilōtō^a</i>	
la pinya	<i>éra karúla</i>		<i>la pinòta</i>
plantar	<i>semiá</i>	<i>plantá</i>	<i>plantá</i>
la plata	<i>éra pláta</i>	<i>la pláta</i>	<i>la fuente</i>
plegar	<i>dicák</i>	<i>plegá</i>	<i>dicá</i>
el plomell de la mà	<i>éra páuma</i>	<i>lō palmél</i>	<i>el parpièlo</i>
el poble	<i>ep pōble</i>	<i>el pōble</i>	<i>el lugá</i>
polsar	<i>prizá</i>	<i>polsá</i>	<i>soná</i>
el pollancre	<i>eb bíbu</i>	<i>lō kōple</i>	<i>el éōpōálamō</i>
el pollastre	<i>pulástre</i>	<i>pōlástre</i>	<i>el pól</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
el polli	<i>ep pútru</i>	<i>el polí</i>	<i>el popenkhét</i>
la poncella	<i>ün butün</i>	<i>el popó</i>	<i>el kogúlo</i>
ponedora	<i>gweyaséra</i>	<i>ponedóra</i>	<i>ponedéra</i>
el porc	<i>ep pôrk</i>	<i>el tosino</i>	<i>el litón</i>
portaran (fut)	<i>putarán</i>	<i>portarán</i>	<i>lebarán</i>
la portella (del corral)	<i>éra barána</i>	<i>landá</i>	<i>el pasitelo</i>
poruc	<i>puirük</i>	<i>porós</i>	<i>temeróso</i>
posar	<i>méte</i>	<i>pozá</i>	<i>posá</i>
la potada	<i>éra pautasáda</i>	<i>la potáda</i>	<i>la pisáda</i>
pregar	<i>prega</i>	<i>pregá</i>	<i>resá</i>
la presó	<i>éra prezün</i>	<i>la prezó</i>	<i>la kársel</i>
s'ha pres (la llet)	<i>sa kulistrát</i>	<i>sa prés</i>	<i>sa kalát</i>
primerenc	<i>duriçu</i>	<i>temprá</i>	<i>temprá</i>
prop	<i>próp dasí</i>	<i>próp</i>	<i>sérka</i>
la propina	<i>éra stréa</i>	<i>la propina</i>	<i>la estréna</i>

Q

la quadra	<i>ep párek</i>	<i>el korál</i>	<i>el korál</i>
quadrejar la fusta	<i>piká</i>	<i>kuadrejá</i>	<i>adolá</i>
la quera	<i>ep pubás</i>	<i>el korkadís</i>	<i>la kéra</i>

R

un raig (de sang)	<i>ün galét</i>	<i>un búrs</i>	<i>un ruélo</i>
el raïm	<i>éra mōta de radim</i>	<i>el ratm</i>	<i>la úga</i>
la ranera (de la mort)	<i>et sargál</i>	<i>el rogál</i>	<i>el sorgál</i>
la rata pinyada	<i>éra tinuzéla</i>	<i>el mujeirék</i>	<i>el morisiégo</i>
el rat-buf	<i>er rat d áigwa</i>	<i>el tòpo</i>	<i>el tòpo</i>
el reboll	<i>er ilóla</i>	<i>la filóla</i>	<i>el rampól</i>
el rebost	<i>et seré</i>	<i>el rebóst</i>	<i>el rebóst</i>
el rec	<i>éra gwéra</i>	<i>la sékla</i>	<i>el seklonét</i>
recordar-se	<i>brem bāse</i>	<i>rekordás</i>	<i>akordáse</i>
la rectoria	<i>erebadía</i>	<i>la rektoría</i>	<i>labadía</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
el rellotge	éra mōstra		el kuadránte
la remolatxa	éra blétařába	la řemoláča	la řemoláča
renillar	grezilá	řenilá	řenilá
la rentadora	el lařadé		la tářla de labá
rentar	lařá	řentá	labá
rentar	lařá	řentá	labá
la resclosa	éra pačera	la peičera	la bolčera
el respall	éra skúba	el řaspál	la řskobíla
la revinguda	éra krečkúda	la kreřskúda	la řčbenida
el ribot	er řebót	el řibót	el řepílo
riçats	enřarguláts	kargoláts	řisáts
un rodet	ün řudét	un řudét	un kařét
roig	říi	řós	řóio
la romeria	éra rumeria	laplčk	la řomeria
els ronyons	ez arněls	elz řiřóns	el řiřóns
la rosa (malaltia)	éra busturáda		el sarřulíu
la rosada	er aigoláda, řo- záda	laigoláda	la řsáda
la rosella	ep panřebé	elz babóls	el baból
el roure	ek káse	lo řóure	el keičigo
el rovell (de l'ou)	em miřó	el řobél	la ičma
el rusc	eb briřün	el sagé	lárna
S			
el sac dels ge- mecs	éra sanříina		la gáita
el safalló	eb bėrme	el sagaló	sagalón
el safaretx		el řentedó	el labadó
la salamàndria	éra salimána	la salimándra	el řskarpión
la salivera	éra salieřera	la salibčra	laspúma
el salpasser	er isóp	leşpėřis	el icópo
la sangonella	éra sansüga	la sanřončla	la sarigončra
la sargantana	la sarnála	la sangardíla	la řengartála
el segador	el segáire	el garbč	el segadó
el segó	eb brėn	el řegó	el brėno, el řčbrėnčlo
el ségol	kařauát	el řegalós	el meřkláu

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
sempre	<i>tustèm</i>	<i>sèmpre</i>	<i>sièmpre</i>
el senglar	<i>ep pòrk sanglà</i>	<i>el pòrk fè</i>	<i>el éabali</i>
seny	<i>kunçemèn</i>	<i>èndisi</i>	<i>sentído</i>
la serp	<i>la sèrp</i>	<i>la sèrp</i>	<i>la kulèbra</i>
la serra	<i>éra řesèga</i>	<i>la sára</i>	<i>la sára</i>
el serrador	<i>er řesegáire</i>	<i>el sařadò</i>	<i>el sařadò</i>
el sol	<i>era tēřa</i>	<i>el mól</i>	<i>la tēřa</i>
el solar		<i>el tēřeno</i>	<i>elz alasèts</i>
la soldada	<i>sudáda</i>	<i>soldáda</i>	<i>saiário</i>
la sortida (del poble)	<i>éra řaküda</i>	<i>laieida</i>	<i>la salída</i>
la sutja	<i>éra súja</i>	<i>l astalzí</i>	<i>el fołín</i>

T

les tabelles	<i>es tēķes</i>	<i>les tabēļes</i>	<i>les tabiēļes</i>
la taca	<i>táka</i>	<i>táka</i>	<i>máneca</i>
el talp	<i>éra buēřa</i>	<i>la táupa</i>	<i>el tabonēřo</i>
el tallant	<i>ep pūņáu</i>	<i>el puņál</i>	<i>el mařáso</i>
tallar el cabell	<i>tūņe</i>	<i>ēolá</i>	<i>ēolá</i>
tancar la porta	<i>klauiá</i>	<i>taņká m kláu</i>	<i>taņká</i>
tancats	<i>bařádi</i>	<i>klútes</i>	<i>taņkáts</i>
la tapadora	<i>ek kapēradē</i>	<i>la kuēvertēřa</i>	<i>la koēvertēřa</i>
tardà	<i>tardiēu</i>	<i>tardēņiu</i>	<i>tardána</i>
la tardor	<i>éra tardú</i>	<i>la tardò</i>	<i>el auēřo</i>
la targa	<i>ezarmēts</i>	<i>els kořējeķs</i>	<i>la tráska</i>
la taronja	<i>er iránja</i>	<i>la tořónēca</i>	<i>la naránģa</i>
tartamut	<i>blēķ</i>	<i>tartamút</i>	<i>tartamúdo</i>
els tascons	<i>ek kūņ</i>	<i>els taskōņs</i>	<i>les qibēřes</i>
les tatxes	<i>es klāus</i>	<i>les táēķes</i>	<i>les táēķes</i>
el teler	<i>et teļē</i>	<i>el batá</i>	<i>el telá</i>
el tell	<i>et tēļ</i>		<i>la telēřa</i>
et terrat		<i>el tařát</i>	<i>landadò</i>
el terremoto	<i>et tēřatrēm</i>	<i>el tēřemòto</i>	<i>el teřemòto</i>
la teulada	<i>et tēt</i>	<i>el línát</i>	<i>el línáu</i>
la tinya	<i>éra tīņa</i>	<i>la tīņa</i>	<i>la lápa</i>
tírar	<i>tirá</i>	<i>dispará</i>	<i>tirá</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÈS	BENASC
les tisoires de tondre	<i>ez eſtaláns</i>	<i>lez eſtizòres</i>	<i>les tisères de èolá</i>
tivanta	<i>èi saſáda</i>	<i>eſtiráda</i>	<i>iè prèta</i>
tondre	<i>túne</i>	<i>èolá</i>	<i>èolá</i>
el torb	<i>et túrp</i>	<i>la turbèra</i>	<i>basibè</i>
tou	<i>dús</i>	<i>tòu</i>	<i>bláno</i>
el tovalló	<i>et tualún</i>	<i>el tòbalò</i>	<i>la serbilèta</i>
tractem (ens)	<i>traktém</i>	<i>diém</i>	<i>éàren</i>
la tramuja	<i>èra trimúja</i>	<i>la gwánsa</i>	<i>el karandièlo</i>
trencadís		<i>bréulo</i>	<i>frágil</i>
la trencadura	<i>rumpüt</i>	<i>ezbinsát</i>	<i>ezbinsadúra</i>
trepitjar	<i>kaueigá</i>	<i>trepiéa</i>	<i>pisá</i>
el trespòl	<i>et sulé</i>	<i>el tribòl</i>	<i>el solèro</i>
treure	<i>jése</i>	<i>oregá</i>	<i>tirá</i>
treure	<i>trèi</i>	<i>tráure</i>	<i>saká</i>
la trona	<i>èra trúna</i>	<i>la tróna</i>	<i>la predikadèra</i>
trucar	<i>trüká</i>	<i>piká</i>	<i>truká</i>
tocar a bon temps	<i>tukát tén</i>	<i>tòka tróns</i>	
el tudó	<i>èra palúma</i>	<i>el turkás</i>	<i>el turkásò</i>
el topí	<i>et tupín</i>	<i>peròl</i>	<i>el polonél</i>

U

l'uill de col	<i>eg gwèl</i>	<i>un luk de kòl</i>	<i>un gwèlo de kól</i>
els ullals	<i>ez dénsqueranès</i>		<i>elz diènz abèlanès</i>
les ulleres	<i>ez antiògus</i>	<i>lez ulères</i>	<i>els antiògos</i>
l'ungla	<i>èra ün gla</i>	<i>la pegúla</i>	<i>la úna</i>
untar	<i>üntá</i>	<i>suká</i>	<i>untá</i>

V

les veces	<i>ez bèses</i>	<i>lez bèses</i>	<i>lez arbèles</i>
una vegada	<i>un kòp</i>	<i>úna begáda</i>	<i>úna begáda</i>
el veinat	<i>eb bezinát</i>	<i>el bèzinát</i>	<i>el bárip</i>
el vell (dels ocells)	<i>eb bièl</i>	<i>lò bèl</i>	<i>el pái</i>
el vellut	<i>eb belút</i>	<i>el belút</i>	<i>la pána</i>
el vent	<i>àire</i>	<i>bèn</i>	<i>àire</i>

	VIELLA	VALL DE BARRAVÉS	BENASC
el ventall	<i>et soflét</i>	<i>mançò</i>	<i>la mançeta</i>
el ventall	<i>er abaniku</i>	<i>ei báno</i>	<i>l abaniko</i>
el ventre de la cama	<i>eb but d'era</i> <i>káma</i>	<i>el pancèl</i>	<i>la pantoŕíla</i>
vermell	<i>bermél</i>	<i>řòj</i>	<i>kořoráu</i>
la verduça	<i>éra řumingéra</i>	<i>lò barsé</i>	<i>la bársa</i>
el verro	<i>eb ber</i>	<i>el bēřo</i>	<i>el mařáno</i>
els vessants	<i>ez besáns</i>	<i>les koptáts</i>	<i>lez máns</i>
la vidalba	<i>la bidáũa</i>	<i>la bidigéra</i>	<i>la beřigéra</i>
la vigília	<i>éra bežila</i>	<i>la bělla</i>	<i>la bičília</i>
la vimera	<i>éra biméra</i>	<i>lò berduǵé</i>	<i>l aicaleńka</i>
el vímet	<i>éra bima</i>	<i>lò berduík</i>	<i>el berdiáso</i>
el volant	<i>eb buláu</i>	<i>el bolán</i>	<i>la bigatána</i>
la vora	<i>éra uréra</i>	<i>la bōra</i>	<i>la řetornadúra</i>

X

la xafagor	<i>ek kaumás</i>	<i>la kálma</i>	<i>la kálma</i>
xaïar	<i>aņerá</i>	<i>akorđerá</i>	<i>parí</i>
la xemanera	<i>éra řěina dež</i> <i>aběles</i>		<i>el ámo</i>
xarbotar	<i>ęstornejá</i>		<i>sobatě</i>
el xerigot	<i>el lejtún</i>	<i>el éirigót</i>	<i>el suéro</i>
xerraire	<i>eařáire</i>	<i>eařáire</i>	<i>eařadó</i>
el xerri	<i>saúřa</i>	<i>les kagóles</i>	<i>la kagarúla</i>
la xevira	<i>eb bajárt</i>	<i>la sibéra</i>	<i>el karkáno</i>
les xurriaques	<i>et suřidák</i>	<i>el fugét</i>	<i>la ięordiáka</i>

A. GRIERA